

ПРОЕКТ, СВЪРЗАН С РАЗВИТИЕ НА МОДЕЛА „ТВОРЧЕСТВО ВЪВ ВЪЗХОД” ЗА РАЗМЯНАТА МУ КАТО НОУ-ХАУ

В изпълнение на Проект «Творчество във възход», реф №: 2007CB16IPO006 – 2011 – 2 – 85, финансиран по Втора покана по Програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България–Сърбия

Проектът свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау, е част от документите по проект „Творчество във възход”, финансиран от Програмата за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприемаческа помощ България-Сърбия 2007-2013 г. Така изготвеният документ и проект „Творчество във възход”, изцяло отговарят на целите и стратегията на Програмата за засилване териториалното сближаване, конкурентоспособност и устойчиво развитие, чрез създаване на съвместен трансграничен модел за сътрудничество, за извличане положителна полза от културните и творчески ресурси на района, съгласно приоритетната ос 2 “Подобряване на капацитета за съвместно планиране, решаване на проблеми и развитие и ключов район”, точка 2.2 “Устойчиво развитие чрез ефективно използване на регионалните ресурси”.

Проектът свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау ще отговаря и на четирите специфични цели на проект „Творчество във възход”: 1. Укрепване на институционални и културни структури за повишаване на привлекателността на региона чрез създаване на съвместен модел за сътрудничество фокусирани върху творчеството и артистичните изяви като носители на развитие и на регионалното благополучие; 2. Развитие на икономиката на трансграничните зони в региона в подкрепа на човешкия капитал, по-специално на младежта и студентите в разработването на своята креативност и млади творци в кариерата си; 3. Насърчаване на традиционна и съвременна културна и творческа индустрия като актив за трансграничния регион, и от гледна точка на туристическата атрактивност и устойчива икономика; 4. Чувствителност на институциите относно връзката между художественото изразяване и икономическото развитие на района, особено по отношение на заетостта и предприемачеството в творческия сектор и свързаните сектори като туризма.

Същевременно проектът свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау, ще е в много тясна връзка с другите основополагащи документи на проект „Творчество във възход” - проектът, свързан с общото културно богатство (наследство) на района София-Монтана-Ниш(Медияна)-Лесковац и туристическия продукт „Творчество във възход”. Проектът свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау ще създаде уникален за трансграничния регион модел, въз основа на международни добри практики и методологии, да ценим богатото културно наследство и съвременния местен творчески потенциал и така да допринесем за ограничаване на изтичането на мозъци сред по-младите поколения в трансграничния регион; за цялостния растеж и укрепване и доразвиване на капацитета на целевите групи (местни власти, културни и образователни организации, млади хора); за засилване на туристическата

привлекателност и по този начин за директно въздействие върху подобряване на икономическото благосъстояние.

Проектът свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау ще осигури възможността на организациите, които се възползват от заложените в него идейни направления, да промотират уникалния модел на симбиоза между поставянето на акцент върху творчеството (предимно младежката креативност) като водещ способ за засилване на туристическата привлекателност и голямото културно-историческо богатство (наследство) на селищата, общините и областите в трансграничния регион. Това, от своя страна, ще даде възможност за директна проектна активност на бъдещите бенефициенти по Програмата за трансгранично сътрудничество България-Сърбия 2014-2020 г., защото ноу-хау модела е лесно приложим и адаптивен.

Подобен ноу-хау модел „Творчество във възход” ще е с широк диапазон и ще гарантира на бъдещите бенефициенти, които го приложат, устойчив, атрактивен и икономически рентабилен пакет от дейности; успешно развивано и „продаваемо” културно наследство; обвързана с културата, туризма и работата за родния край младежка креативност; укрепване на капацитета на организациите, които се възползват от него; още по-голямо засилване на добросъседството и приятелските връзки между селищата, общините, областите (окръзите) в трансграничния регион, и като цяло между България и Сърбия.

Целевите групи на проекта свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау, ще са същите, като в проект „Творчество във възход”, но предвид широките възможности, които предлага модела, те ще обхванат почти всички потенциални бенефициенти: младежи, местни власти, образователни и културни институции, туристически агенции и туристически оператори, браншови организации в сферата на туризма, деловата общност като цяло, държавни институции, неправителствен сектор, медии.

Проектът свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау, при бъдещото му прилагане, ще има следното благоприятно въздействие върху различните цели групи:

- **върху местните власти** – ще укрепи капацитета им и проектната им активност; ще окаже благоприятно въздействие върху местната икономика, ще се способства намаляването на безработицата основно сред по-младите хора и изитчането на мозъци зад граница; ще се постигне по-равномерно разпределение на ползите от туризма; ще се увеличат приходите от туризъм в местната икономика;

- **върху младежите** – ще укрепи капацитета им и проектната им активност, както и ще създаде възможност, ако нямат своя организация да изградят такава и тя да кандидатства за финансиране; ще способства за намаляването на безработицата сред тях и за преодоляването на особено негативната за трансграничния регион тенденция за „изтичането на мозъци” на младите хора в чужбина; младежка креативност ще се обвърже трайно с културата, туризма и работата за родния край (селище);

- **върху образователните и културни институции** - ще укрепи капацитета им, проектната им активност, както и партньорствата им - както с местните общности (младежи, местни власти, бизнес, неправителствен сектор, медии), така и със структури и организации в други области на трансграничния район и в чужбина; ще увеличи приноса им в местната икономика; ще засили влиянието на културата и образованието, като фактори не само за духовно развитие, но и за икономически подем, приятелство и добросъседство;

- **върху туристическия бранш и бизнеса като цяло** - ще генерира увеличаване интереса към туристическите ресурси в сферата на културно-историческото наследство и творческия потенциал на младите хора, от български, сръбски и чуждестранни туристи с акцент върху нематериалната култура; ще повиши атрактивността на самия район, което ще окаже благоприятно въздействие върху местната икономика и приходите на бизнеса; ще се постигне по-равномерно разпределение на ползите от туризма; ще се промотират още по-активно трансграничния регион и България и Сърбия като интересни, атрактивни и богати на материални и нематериални културни ресурси държави;

- **върху неправителствения сектор** - ще укрепи капацитета му, проектната му активност, както и партньорствата му - както с местните общности (младежи, местни власти, бизнес, други неправителствени организации, държавни структури, медии), така и със структури и организации в други области на трансграничния район и в чужбина; ще генерира икономическа полза за развитието на сектора, в качеството му на бенефициент (бенефициер) на различните неправителствени организации при реализирането на проект по ноу-хау модела „Творчество във възход”;

- **върху медиите** – ще укрепи и разшири капацитета им при отразяването на работата по проекти на млади хора, културни и образователни организации и местни власти; ще увеличи сензитивността им при даване публичност на инициативи, свързани с младежката креативност, базирана на богатото културно-историческо наследство на региона; ще укрепи партньорствата с други медии в трансграничния регион; ще способства за още по-голямо популяризиране на проекта свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау;

- **върху държавните институции** – реализирането на ноу-хау модела „Творчество във възход” ще е в унисон с държавната политика и в България, и в Сърбия за развитието на туризма, укрепването на местните икономики и бизнеса като цяло, намаляването на младежката безработица и изтичането на мозъци зад граница, насърчаването на младежката креативност и културното и образователно развитие; изготвянето и прилагането на подобен ноу-хау проект като цяло ще способства и за укрепване на добросъседството и приятелските връзки между България и Сърбия.

За да се изпълни със съдържание и реализира проектът, свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау, бъдещите организации, които го използват, трябва да акцентират първо на предложения от партньорите Сдружение „Младежки порив в бъдещето” (Монтана, България), Столична библиотека (София, България), Община Медияна (Ниш, Сърбия) и Образователен център-Лесковац (Лесковац, Сърбия) туристически продукт „Творчество във възход”.

Този продукт е първият трансграничен продукт между България и Сърбия, който се основава на съчетанието между културно наследство, културните изяви и творческите търсения на младите хора. Затова туристическият продукт „Творчество във възход“ може да се използва и като ноу-хау модел. Организацията, използваща този продукт/модел трябва да се насочат към промотиране и налагане на основните си културно-исторически забележителности, които да обединят в логическа връзка с културните прояви и младежкото творчество в тях. Съчетаването на материална и нематериална култура в подобен проект ще доведе, при реализация на дейностите му, до по-добро туристическо предлагане, по-големи икономически ползи и налагане и реализиране на свързания с проекта туристически продукт „Творчество във възход“. Така ще имаме цялостно реализирано ноу-хау в проект, свързан с имплементирането на младежките творчески изяви (актьорски, музикални, танцувални, художествени, филмови и др.) в културните прояви, като се акцентира на богатото културно-историческо наследство в селищата и районите, от които са партньорските организации.

Подобно на туристическият продукт „Творчество във възход“, ноу-хау моделът не предлага конкретен фиксиран туристически маршрут или маршрути, няма да е ограничен във времето, а ще е отворена система към нови събития и прояви, в които акцент ще са културно-творческите изяви, които от своя страна ще съм мост към културно-историческия и природен туризъм. Съчетаването на изяви в отделните общини, региони и държави, е основен принцип на проекта свързан с развитие на модела „Творчество във възход“ за размяната му като ноу-хау.

Този проект (ноу-хау модел) ще разчита на предложението в рамките на туристическия продукт „Творчество във възход“ маркетингови мерки за достигане до директните потребители на туристически услуги, туроператорите и туристически агенции: социалните мрежи, специализирани туристически портали, портали за съдържание, създадено от потребителите (блогове и уикита). Така, без да се налагат отделни разходи, продуктът ще достигне до възможно най-широк кръг заинтересовани лица. Този подход ще активизира неимоверно и младите хора, които по естествен начин ще увеличават присъствието си в творческите изяви, защото именно младежите са най-големите потребители на съвременни технологии.

За да се гарантира цялостна завършеност на ноу-хау модела и творчеството на младежите да е в непрекъснат възход и положителна градация, ще се използват като компоненти следните основни теми, които по същество се явяват и подмаршрути на туристическия продукт „Творчество във възход“ и елементи на проекта, свързан с общото културно богатство (наследство):

1. **Духовността, която ни свързва** – Общите религиозни ценности и вяра се съчетават с богатото духовно наследство и в селищата, общините и областите (окръзите). Промотирането на величествените православни храмове в ще е в унисон с културни прояви и възможност за младежко творчество в тях. Същевременно могат да се промотират и други религиозни паметници на водещите религии (като ислям и юдаизъм), с които трансграничния регион също е богат.

2. **Римската култура – мост през вековете** – останките от Римската империя и цивилизация са навсякъде в трансграничния регион. Популяризирането на тази пищна архитектура, интересна култура и сякаш още жива във времето цивилизация, може да се постигне чрез провеждането на различни културни прояви с творчески изяви на младите хора в тях.

3. **Не се гаси, туй що не гасне!** – многовековното владичество на Османската империя над българските и сръбските земи оставя своя архитектурен и културен отпечатък в повечето селища на трансграничния регион. Същевременно епохата на Възраждането оставя на поколенията прекрасни храмове и манастири, обществени сгради и домове, които и днес изпълват с гордост българи и сърби. Промотирането на богатото културно наследство от първите векове на османското владичество и епохата на Възраждането, съчетано с творчески изяви, ще привлече неимоверно много млади хора. Този ноу-хау модел ще е устойчив във времето, както и популяризирането на римското наследство, защото на Балканите като кръстопът на различните цивилизации, културно-историческото наследство е огромно, но не добре представено, маркетингово и наложено. Затова ноу-хау модела „Творчество във възход”, обвързващ младежка креативност с културно-историческо наследство, поставя не само различен, но и много съвременен и близък до днешните обществени разбирания и търсения многопластов продукт: туристически, културен, младежки, икономически, институционален, медиен.

4. **Народно творчество във възход** - тази основна тема на ноу-хау проекта, свързана и проекта за общото културно богатство (наследство), и същевременно подмаршрут на туристическия продукт „Творчество във възход”, обхваща културните прояви, свързани с традиционното народното творчество (фолклор, музика, танци). Тези изяви, в които участват и млади хора, са възможност за съчетание на културните събития с посещение на обекти от историческото наследство в трансграничния район.

5. **Млади сме, имаме какво да покажем, наследници сме на богатата култура** – целта на този компонент е да се съчетаят творческите изяви на младите хора, имплементирани в значими и водещи културни събития в селищата от трансграничния район, като се постигне и промотиране на културно-историческото наследство.

При осъществяването и практическото прилагане на проекта, свързан с развитие на модела „Творчество във възход” за размяната му като ноу-хау, ще бъдат постигнати следните резултати:

- Ще се гарантира устойчивост на дейностите по проект „Творчество във възход” и след приключване на финансирането на проекта от Програмата за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприсъединителна помощ България-Сърбия 2007-2013 г.;
- Ще се изгради устойчив, атрактивен и икономически рентабилен пакет от дейности в рамките на културен модел и туристически продукт, което ще способства за развитието на местната икономика и туризма като цяло;

- Ще се стигне до постепенно повишаване на ръста на туризма и туристическото предлагане в трансграничния район при прилагането на модерен и иновативен подход;
- Ще се постигне активно развитие на културата (във всичките ѝ форми), както и ще се насърчи неимоверно младежката креативност, което е от особена необходимост за икономически неактивните части в региона, където местните власти и културните организации в повечето случаи не разполагат с достатъчен материален ресурс за развитие и подкрепа на културата, образованието и младежкото творчество;
- Местните власти, държавните органи, културните и образователни институции, младежките организации, туристическия бизнес и медиите ще бъдат много повече ангажирани с популяризиране и промотиране на културното наследство и младежкото творчество в региона, като така ще се увеличава неговия престиж и същевременно ще се укрепва и развива капацитета на тези организации и институции;
- Ще се постигне превръщане и постепенно окончателно утвърждаване на трансграничния район в предпочитана културна дестинация на Балканите, най-вече за младите хора, както и за творците и хората на изкуството;
- „Творчество във възход” ще се утвърди окончателно като ноу-хау (интелектуален продукт, запазена марка) за туристически продукт, модел за общото културно богатство (наследство) и изпитан проектен модел за съчетаване на младежкото творчество с културно-историческото наследство, на традициите с иновациите, на нематериалната с материалната култура, на миналото с настоящето.